

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/23/2021
Identifikačné číslo spisu: 5418200125
Dátum vydania rozhodnutia: 27.10.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Mario Dubaň
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:5418200125.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Okresné stavebné bytové družstvo Dolný Kubín, so sídlom v Dolnom Kubíne, Zochova 97, IČO: 00 222 071, proti žalovanej D.E. H., bývajúcej v A. J. - C. D., D. XX, zastúpenej Advokátska kancelária JUDr. Jana Uhrinová s. r. o., so sídlom v Bratislave, Bezručova 1, o vypratanie nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp. zn. 5 C 4/2018, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 18. februára 2020 sp. zn. 5 Co 149/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Dolný Kubín (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 6. februára 2019, č. k. 5 C 4/2018-86 žalovanej uložil povinnosť vypratať družstevný byt č. XX nachádzajúci sa na 3. poschodí vo vchode č. XX bytového domu súp. č. XXXX na ulici D. v A. J., pozostávajúci z 3 izieb, kuchyne a príslušenstva, zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX pre k. ú. C. D., a to v lehote do 15 dní od právoplatnosti rozsudku; žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobca sa žalobou voči žalovanej domáhal vypratania družstevného bytu č. XX nachádzajúceho sa na 3. poschodí, vo vchode č. XX, bytového domu súp. č. XXXX na ulici D. v A. J., pozostávajúci z 3 izieb, kuchyne s príslušenstvom, zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX pre k. ú. C. D. (ďalej len „predmetný byt“ alebo „byt“) na tom základe, že uznesením predstavenstva žalobcu č. 44/09/2016-S schváleným na riadnom predstavenstve konanom 28. septembra 2016 došlo k schváleniu zrušenia užívacieho práva a podania výpovede z nájmu predmetného bytu žalovanej ako nájomcovi v súlade s § 711 ods. 1 písm. d/ Občianskeho zákonníka. Následne podaním z 12. októbra 2016 dal žalobca žalovanej výpoveď z nájmu predmetného bytu podľa § 711 ods. 1 písm. d/ Občianskeho zákonníka so skutkovým zdôvodnením, že byt žalovaná užíva, ale neplatí podľa stanoveného predpisu nájomné a úhradu za služby poskytované s nájmom bytu v zmysle čl. 39 stanov žalobcu za čas dlhší ako tri mesiace aj napriek viacerým výzvam a že k 31. augustu 2016 dlhuje na účte nájomného sumu 2.445,07 eur; žalovanej súčasne oznámil, že nájomný pomer sa podľa §

710 ods. 3 Občianskeho zákonníka končí posledným dňom trojmesačnej lehoty počítanej od prvého dňa mesiaca nasledujúceho, v ktorom jej bola výpoveď doručená a že po uplynutí tejto lehoty je povinná sa do 15 dní z bytu vysťahovať a prázdny ho odovzdať žalobcovi ako prenajímateľovi a vlastníkovi. Súd prvej inštancie nevyhovel žiadosti žalovanej o odročenie predbežného prejednávania sporu konaného 14. januára 2019, pre nepreukázanie naplnenia zákonných predpokladov vyplývajúcich z § 183 ods. 1, ods. 2 v spojení s § 168 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a konkrétne dôvody, pre ktoré tejto žiadosti nevyhovel žalovanej oznámil na jej e-mailovú adresu a právnenému zástupcovi. Súd prvej inštancie zrekapituloval, že na predbežnom prejednaní sporu žalobca predložil Zápisnicu o dohode o odovzdaní a prevzatí bytu, čiastočný výpis listu vlastníctva č. XXXX k. ú. C. D., sumárnu analýzu platieb za predmetný byt so zostatkom za rozhodné obdobie 5.749,65 eura, predstavujúceho dlhu žalovanej, originál doručovacej obálky, ktorou bola žalovanej doručovaná výpoveď z nájmu bytu a originál uznesenia riadneho zasadnutia predstavenstva žalobcu. Zástupca žalovanej na predbežnom prejednaní sporu uviedol, že žalovaná doposiaľ nepredložila kompletne vyjadrenie k žalobe z dôvodu svojho zlého zdravotného stavu, nakoľko potrebuje opateru, chodí pravidelne do nemocnice na zákroky, kde potom musí určitý čas zostať v kľudovom režime, ktorý jej neumožňuje vzdialiť sa z Bratislavy. Žalovaná má v úmysle požiadať predstavenstvo žalobcu do jeho najbližšieho zasadnutia (25. januára 2019) o odkúpenie predmetného bytu s tým, že by zároveň vyplatila všetok dlh. Za tým účelom požiadal o poskytnutie primeranej lehoty, aby sa k takejto zamýšľanej žiadosti mohol žalobca vyjadriť. Súd prvej inštancie skonštatoval, že na pojednávaní konanom 6. februára 2019 žalobca uviedol, že zo strany žalovanej doposiaľ nedošlo k žiadnej úhrade, ani k nijakej dohode o zaplatení dlhu a ani nebol predložený žiadny návrh na predstavenstvo, ako to avizoval jej právny zástupca. Navyše už uplynula prekluzívna lehota stanovená Občianskym zákonníkom, v ktorej sa žalovaná popri prípade mohla domáhať určenia neplatnosti výpovede danej žalobcom. Právny zástupca žalovanej pred súdom prvej inštancie dôvodil, že má problém komunikovať so žalovanou, ktorá je značne obmedzená z dôvodu jej nepriaznivého zdravotného stavu. Uviedol, že v čase, kedy jej bola doručovaná výpoveď, bola na vážnom chirurgickom zákroku srdca v Lubochni a v Bratislave. Odvtedy je nepretržite v nemocnici v Bratislave a tak nemala možnosť oboznámiť sa s výpoveďou; poznamenal, že žalovaná bola vo vedomí, že si byt kúpila a zaplatila, o čom by doklady mala mať v predmetnom byte, kde sa však nezdržiava. Súd prvej inštancie aplikujúc ustanovenia § 685 ods. 1, § 710 ods. 1, ods. 3, ods. 4, § 711 ods. 1 písm. d/, § 711 ods. 5, ods. 6, § 712a ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) dospel k záveru o dôvodnosti žaloby, keď nemal preukázané, že by žalovaná postupom podľa ustanovenia § 711 ods. 6 Občianskeho zákonníka napadla v trojmesačnej prekluzívnej lehote neplatnosť výpovede s tým, že v tomto konaní ani nemôže skúmať, či zo strany žalobcu došlo k platnému daniu výpovede. Povinnosť vypratania bytu žalovanej neviazal na zabezpečenie bytovej náhrady v akejkoľvek forme zo strany žalobcu pre žalovanú (§ 712a ods. 3 Občianskeho zákonníka), nakoľko žalovaná nepreukázala existenciu hmotnej núdze na svojej strane z objektívnych dôvodov a ani existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa odôvodňujúcich priznanie (maximálne) práva na prístrešie. Tvrdenia zástupcu žalovanej ohľadne dôvodov, pre ktoré má byť žaloba podaná predčasne súd prvej inštancie vyhodnotil ako nepreukázané tvrdenia, bez objasnenia toho, aký konkrétny vplyv mali mať na súdom ustálený skutkový stav a jeho právne posúdenie. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 18. februára 2020 sp. zn. 5 Co 149/2019 I. napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a II. žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou a v celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 1, ods. 2 CSP). Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalej doplnil, že výpoveď adresovanú žalovanej žalobca zasielal žalovanej doporučenou zásielkou s doručenkou do vlastných rúk na adresu jej trvalého pobytu v A. J., podanou na pošte 22. októbra 2016, ktorá bola následne poštou preposlaná na P.O.BOX 227, 810 00 Bratislava 1 (samoobslužný uzamykateľný priestor určený pre žalovanú na základe jej poštou schválenej žiadosti o pridelenie priečinka, čím žalovaná súhlasila s tým, že jej adresované zásielky nebude pošta doručovať na jej adresu, ale si ich bude sama odnášať). Vo vzťahu k zistenému skutkovému stavu mal za preukázané, že zásielka (výpoveď) uložená do poštového priečinka bola vrátená s vyznačením

dátumu vrátenia 15. novembra 2016 s poznámkou doručovateľa - zásielka neprevzatá v odbernej lehote a žalobcovi bola naspäť vrátená 21. novembra 2016. Na margo tvrdení žalovanej, že si zásielku nemohla prevziať, lebo jej to nedovoľoval zdravotný stav, sa odvolací súd v plnej miere stotožnil s názorom okresného súdu, že skutočnosti uvedené žalovanou sú tvrdeniami nepreukázanými a súčasne, nie je zrejmé ani to, aký mali mať konkrétny vplyv na ustálený skutkový stav a jeho právne posúdenie. Poukázal na to, že zo žiadneho dôkazu predkladaného žalovanou nevyplýva nepretržitosť jej hospitalizácie, či už do budúca a ani späť až do obdobia, kedy jej bola daná a doručovaná výpoveď. O opaku svedčili skutočnosti vyplývajúce z lustrácie zo Sociálnej poisťovne na žalovanú o tom, že bola v období od 13. marca 2016 do 28. februára 2017 zamestnancom spoločnosti INDEX NOSLUŠ s.r.o. a ešte predtým v spoločnosti Lidl Slovenská republika, v.o.s. Mal za to, že žalovaná v tomto smere neunesla dôkazné bremeno, nepreukázala súdu tvrdené skutočnosti, keď ani odvolaciemu súdu nebolo predložené žiadne lekárske potvrdenie o hospitalizácii alebo o akomkoľvek inom liečebnom úkone. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolatelka“) dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Namietala nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie, ktorý nevyhovel jej návrhu na poskytnutie dodatočného času na prípravu, ani jej žiadosti o odročenie predbežného pojednania sporu a bez akéhokoľvek vypočutia žalovanej vyhlásil v jej neprítomnosti rozsudok, ktorým ju pripravil o obydlie. Postupoval tak napriek tomu, že mal vedomosť o tom, že žalovaná nebola v stave aktívne komunikovať so svojim právnym zástupcom a účinne sa brániť voči tvrdeniam a nárokom žalobcu. Ani krajský súd v odvolacom konaní tento nedostatok neodstránil a nezohľadnil skutočnosť, že zdravotný stav žalovanej je natoľko závažný, že jej neumožňuje aktívne komunikovať so súdom bez priameho vypočutia. V tejto súvislosti s poukazom na rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva (Ankerl v. Švajčiarsko, 1996 -V, s. 1567, Helle v. Fínsko, 1997 - VIII, s. 2928) uviedla, že zúčastniť sa pojednávania právnej veci pred súdom je neodňateľným právom každej strany sporu, a to v každom štádiu procesu. Bola názoru, že prítomnosť právneho zástupcu nemožno vykladať v čisto formálnom zmysle, ale právo na právne zastúpenie je potrebné chápať predovšetkým z materiálneho hľadiska, čo znamená, že na splnenie domnienky prítomnosti strany sporu na konaní nestačí samotná fyzická prítomnosť právneho zástupcu. *Conditio sine qua non* právneho zastúpenia nepochybne predstavuje informovanosť právneho zástupcu a jeho aktívny kontakt so zastúpeným. Dovolatelka vytkla odvolaciemu súdu, že neodstránil nesprávnosť v postupe okresného súdu, ktorý predstavuje takú procesnú vadu, ktorá znemožnila žalovanej, aby uskutočňovala jej patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Mala za to, že sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa (vypratáním bytu by hrozila nenapraviteľná, resp. ťažko napraviteľná ujma a následky tohto rozhodnutia by už nebolo možné reštituovať), ktoré v zmysle § 444 ods. 1 CSP odôvodňujú odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolateľka navrhla rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a zároveň, aby dovolací súd na základe dôvodov hodných osobitného zreteľa odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že napadnutý rozsudok krajského súdu považuje za skutkovo a právne správny. Žalovaná nepreukázala nemožnosť zúčastniť sa pojednávania zo zdravotných dôvodov, preto nesúhlasil s vytýkaným porušením práva na spravodlivý proces. K ďalším námietkam žalovanej poznamenal, že pokiaľ jej právny zástupca nebol o ničom podstatnom informovaný, bola to chyba len na strane žalovanej, ktorá ho mala informovať o všetkých nevyhnutných skutočnostiach a prostredníctvom neho si mala zabezpečiť aj prostriedky procesnej obrany. Žalovaná sa dala zastupovať právnym zástupcom, preto nebola nevyhnutná jej prítomnosť na súdnom pojednávaní s tým, že žalobca si nie je ani vedomý, že by právny zástupca žalovanej žiadal o odročenie pojednávania na ktorom bol vyhlásený rozsudok.

5. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

6. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého

rozhodnutia podľa ustanovenia § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je procesne prípustné a treba ho odmietnuť. Na stručné odôvodnenie v zmysle § 451 ods. 3 veta prvá CSP dovolací súd uvádza nasledovné:

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Žalovaná vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP namietala nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie, ktorý napriek jej žiadosti o odročenie uskutočnil predbežné prejednanie sporu; následne nariadil pojednávanie, na ktorom bez jej výsluchu a v jej neprítomnosti vyhlásil rozsudok. Takto mal postupovať napriek vedomosti o tom, že žalovaná nebola v stave aktívne komunikovať so svojim právnym zástupcom a účinne sa brániť voči tvrdeniam žalobcu. Namietala, že uvedený nedostatok nenapravil ani odvolací súd.

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

13. Právo strany sporu, aby jej vec bola prejednaná verejne a v jej prítomnosti, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, nemožno chápať tak, že by súd nemohol konať a rozhodnúť v jej neprítomnosti, ale tak, že súd je povinný strane poskytnúť priestor na uplatnenie tohto práva. Uvedená požiadavka je vyjadrená predovšetkým v ustanovení § 178 ods. 2 CSP, ktoré súdu ukladá predvolať stranu sporu alebo jej zástupcu na pojednávanie tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať. Strana sa pritom na pojednávanie predvolá len vtedy, ak je nevyhnutné vykonať jej výsluch, inak predvolá súd len jej zástupcu (§ 195 ods. 1, ods. 2 a § 178 ods. 1 CSP).

14. K odročeniu pojednávania je možné pristúpiť aj na návrh strany sporu alebo jej zástupcu. Aj v takom prípade ale platí, že odročenie pojednávania prichádza do úvahy len z dôležitého dôvodu, t. j. ak sa strana sporu alebo jej zástupca z dôležitých dôvodov nemôžu dostaviť na pojednávanie a zároveň od nich nemožno spravodlivo požadovať, aby sa na pojednávaní nechali zastúpiť. Posúdenie dôležitosti dôvodu

na odročenie termínu pojednávania posudzuje súd podľa konkrétnych okolností prípadu a môže ich preveriť len zo skutočností, ktoré sú mu známe v čase posudzovania žiadosti o odročenie termínu pojednávania (pozri Števcík, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, komentár k § 183).

14.1. Nová právna úprava civilného procesu odročovanie pojednávania spája so sprísnenými podmienkami a výnimočnosťou odročovania, prostredníctvom reštriktívneho výkladu § 179 CSP (pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona). Ambíciou takejto úpravy je výrazne zredukovať aplikačné problémy súvisiace s dĺžkou súdnych konaní, a tým prispieť k naplneniu princípu procesnej ekonómie.

14.2. Odročenie pojednávania podľa CSP je viazané nielen na existenciu dôležitého dôvodu u strany alebo jej zástupcu, ale (kumulatívne) aj na nemožnosť spravodlivo od nich žiadať, aby sa nechali zastúpiť. Ak je dôvodom odročenia nepriaznivý zdravotný stav strany, možno vždy spravodlivo žiadať, aby bola zastúpená na ďalšom nariadenom pojednávaní inou osobou (§ 183 ods. 1, 2 CSP). Dôvod odročenia pojednávania je strana povinná súdu oznámiť bezodkladne (§ 183 ods. 3 CSP).

15. V danej veci z obsahu spisu vyplýva, že žalovaná sa nedostavila na predbežné pojednanie sporu (§ 168 ods. 1 CSP) nariadené na 14. januára 2019, na základe žiadosti jej právneho zástupcu o jeho odročenie, ktorú zdôvodnil v podstate tým, že zdravotný stav žalovanej jej nedovoľuje osobnú účasť na tomto úkone, nakoľko schválená liečba prebieha spôsobom, ktorý nie je zlučiteľný s jej osobnou účasťou na predbežnom pojednaní sporu (č. l. 57 spisu). Podľa písomnej odpovede zákonného sudcu adresovanej advokátovi žalovanej a žalovanej na jej e-mailovú adresu (č. l. 63 spisu), súd prvej inštalácie nevyhovet žiadosti žalovanej o odročenie predbežného pojednania sporu pre nepreukázanie naplnenia zákonných predpokladov pre takýto postup podľa § 183 ods. 1, ods. 2 v spojení s § 168 ods. 2 CSP; z predložených dokladov súdu nevyplývalo, akým konkrétnym spôsobom má prebiehať schválená liečba pre žalovanú (konkrétny priebeh liečby) a teda, že tento realizovaný priebeh liečby má skutočne žalovanej reálne brániť v jej účasti na predbežnom pojednaní sporu práve (aj) 14. januára 2019. Súd prvej inštalácie po ukončení predbežného pojednania sporu na pojednanie veci samej nariadil pojednávanie na 6. februára 2019 s tým, že právny zástupca žalovanej berie termín pojednávania na vedomie. Podľa zápisnice o pojednávaní zo 6. februára 2019 (č. l. 84) právny zástupca žalovanej pred vyhlásením dokazovania za skončené navrhol vyžiadať si lekársku správu o zdravotnom stave žalovanej a o jej pobyte v zdravotníckom zariadení, nakoľko sa mu nedarí spojiť sa so žalovanou a nemôže predložiť doklady ohľadne tvrdení, ktoré sám predniesol. Súd prvej inštalácie k tomu v rozsudku s poukazom na § 153 ods. 2 CSP uviedol, že na takto označené dôkazy neprihliadal a nevykonával ich pre oneskorenosť ich predkladania. Strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas (§ 153 ods. 1 CSP). Súčasne ozrejmil, že sa jednalo o nekonkrétne označenie dôkazov, keďže z neho nevyplývalo - od koho a za ktoré konkrétne obdobie - sa lekárska správa a pobyt v zdravotníckom zariadení vyžadujú, čo neumožňuje ani posúdiť význam takého dôkazu na priebeh sporu a už vôbec nie je zjavné, prečo žalovaná strana, ak takýto dôkaz považovala za potrebný, ho sama nezabezpečila a ani ho neoznačila najneskôr na predbežnom pojednaní sporu.

16. Dovolací súd so zreteľom na vyššie uvedené dospel k záveru, že ak súd prvej inštalácie pojednal a rozhodol vec na pojednávaní 6. februára 2019 v neprítomnosti žalovanej, nezneložil žalovanej, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky bol publikovaný pod R 132/2014 rozsudok najvyššieho súdu z 24. apríla 2013 sp. zn. 7 Cdo 130/2012, ktorého právna veta znie: „V zmysle § 119 ods. 2 a 3 Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom od 1. januára 2012 je zdravotný stav účastníka konania dôvodom na odročenie pojednávania len ak je súdu, a to už spravidla pred rozhodnutím o žiadosti o odročenie pojednávania, preukázané vyjadrením ošetrojúceho lekára, že účastník konania nie je schopný bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu zúčastniť sa pojednávania.“ V tomto rozhodnutí sa poukazuje (o. i.) na to, že § 119 ods. 3 OSP bol do vtedajšieho procesného kódexu zaradený za účelom zabezpečenia plynulosti konania a zamedzenia obštrukcií účastníkov vyhýbaním sa účasti na pojednávaní a ospravedlňovaním ich neúčasti zdravotnými

dôvodmi. Toto rozhodnutie spočíva na názore, že zdravotný stav účastníka je dôvodom na odročenie pojednávania len v prípade, že účastník nie je schopný zúčastniť sa pojednávania „bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu“, pričom uvedené musí vyplývať z vyjadrenia ošetrojúceho lekára. Aj nová procesná úprava civilného konania podľa CSP vychádza z vyššie uvedeného a v princípe o dôležitý dôvod na odročenie pojednávania ide iba vtedy, keď (už) v čase rozhodovania súdu je žiadosť o odročenie pojednávania doložená kvalifikovaným vyjadrením lekára o tom, že žiadateľ sa z relevantných zdravotných dôvodov nemôže zúčastniť pojednávania (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 150/2020).

16.1. Za takéto vyjadrenie však nemožno považovať (námietka žalovanej smerujúca k neodročeniu predbežného pojednania sporu) púhu žiadosť právneho zástupcu žalovanej, ktorý opisuje zdravotný stav žalovanej tak, že priebeh schválenej liečby nie je zlučiteľný s jej osobnou účasťou a dokumentuje to (preukazuje) kópiou e-mailovej správy zdravotnej poisťovne, ktorá jej schválila konkrétne udávanú liečbu. Správny bol preto postup súdu prvej inštancie, ktorý takejto žiadosti žalovanej o odročenie predbežného pojednania sporu nevyhovel z dôvodu nepreukázania naplnenia zákonných predpokladov na odročenie pojednávania z dôležitých dôvodov (§ 183 ods. 1 v spojení s § 168 ods. 2 CSP).

16.2. Ako už bolo konštatované vyššie, o dôležitý dôvod na odročenie pojednávania ide v zásade pri udávanom nepriaznivom zdravotnom stave strany iba vtedy, keď (už) v čase rozhodovania súdu je žiadosť o odročenie pojednávania doložená kvalifikovaným vyjadrením lekára o tom, že žiadateľ sa z relevantných zdravotných dôvodov nemôže zúčastniť pojednávania, preto za takéto vyjadrenie nemožno považovať (pokiaľ ide o druhú námietku, že žalovaná nebola vypočutá na pojednávaní a rozsudok bol vyhlásený v jej neprítomnosti) ani návrhy na vykonanie dôkazov, ktoré majú neschopnosť zúčastniť sa pojednávania „bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu“ ešte len preukazovať. Najvyšší súd vo viacerých svojich rozhodnutiach uviedol, žiadosť o odročenie pojednávania môže súd posudzovať len na základe tých okolností, ktoré sú mu známe v čase posudzovania jej opodstatnenosti. Dôležitosť dôvodu, ktorým je odôvodňovaná takéto žiadosť, skúma súd z hľadiska preukázania v žiadosti tvrdenej skutočnosti (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 34/2010, 3 Cdo 187/2011). V tomto smere bola správna úvaha súdu prvej inštancie (aj s ohľadom na sudcovskú koncentráciu konania podľa § 153 CSP), že ak žalovaná strana uvedené dôkazy považovala za potrebné, mala ich zabezpečiť sama, alebo ich aspoň označiť najneskôr na predbežnom pojednávaní sporu.

16.3. Odhliadnuc od uvedeného, dovolací súd považuje na tomto mieste za potrebné zdôrazniť, že nebol kumulatívne naplnený ani druhý zo zákonných predpokladov na odročenie pojednávania podľa § 183 ods. 1 CSP, podľa ktorého okrem ospravedlnenia sporovej strany z neúčasti na pojednávaní zo závažného dôvodu, tu musí byť predpoklad, že „...zároveň od nich nemožno spravodlivo žiadať, aby sa na pojednávaní nechali zastúpiť“. V danom prípade je však zjavné, že od žalovanej bolo možné spravodlivo žiadať, aby sa na predmetnom pojednávaní (ako aj na predbežnom pojednávaní sporu) dala zastúpiť, ba čo viac, ona aj zastúpená bola, a to nielen fyzickou osobou, ale kvalifikovaným advokátom, ktorý sa zúčastnil aj na pojednávaní 6. februára 2019, na ktorom bol vyhlásený rozsudok a žalovanú riadne zastupoval. A nakoľko žalovaná ničím nedoložila existenciu takých objektívnych skutočností, ktoré by boli prekážkou v jej aktívnom styku s advokátom, neobstojí ani námietka dovolateľky, že súd prvej inštancie „takto“ postupoval napriek vedomosti o tom, že nebola v stave aktívne komunikovať so svojim právnym zástupcom. Procesné práva žalovanej ako sporovej strany v konaní tak neboli žiadnym spôsobom porušené, keď sa navyše žalovaná mohla - vychádzajúc zo zásady sudcovskej koncentrácie konania podľa § 153 CSP - k veci vyjadriť kedykoľvek pred meritórnym rozhodnutím (porov. I. ÚS 245/2018 z 18. júla 2018).

16.4. K ďalšiemu dôvodu zmätočnosti uvádzanému dovolateľkou, že súd prvej inštancie vyhlásil na pojednávaní rozsudok bez toho, aby žalovanú vypočul, dovolací súd uvádza, že hoci jedným z dôkazných prostriedkov je aj výsluch strany (§ 187 ods. 2 CSP), súd môže nariadiť výsluch strany iba na návrh, aj to (iba) o tvrdených skutočnostiach, ktoré v konaní vyšli najavo, ak ich nemožno preukázať inak (§ 195 ods. 1 CSP veta pred bodkočiarkou). Následne na to (po predchádzajúcom poučení) nadväzuje aj povinnosť strany ustanoviť sa na výsluch (§ 195 ods. 2 CSP). Ako vidno, povinnosť

uskutočniť výsluch strany civilného sporu je limitovaná zákonom a nie je absolútna. V posudzovanej veci, keďže právny zástupca žalovanej nenavrhol v konaní vypočuť žalovanú, súd prvej inštancie zákonite nenariadil jej výsluch a v tomto slede, žalovaná nemala ani povinnosť ustanoviť sa na pojednávanie za účelom výsluchu. Preto ak v okolnostiach konkrétneho prípadu súd prvej inštancie rozhodol vo veci na pojednávaní bez výsluchu žalovanej, takýmto zákonne súladným postupom nemohlo dôjsť k procesnej vade konania uvedenej v § 420 písm. f/ CSP a porušeniu práva žalovanej na spravodlivý súdny proces.

17. Záverom dovolací súd považuje za potrebné pripomenúť, že právo na spravodlivý súdny proces sa týka konania súdov chápaného ako celok (toto právo je „výsledkové“). V tejto súvislosti poukazuje na záver vyjadrený v judikáte R 13/1993, v zmysle ktorého „podmienka prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ OSP (teraz § 420 písm. f/ CSP - pozn. najvyššieho súdu) „nie je splnená v prípade, že sa účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom pre časť konania do takej miery, že účastník následne mohol uplatniť svoj vplyv na výsledok konania napr. tým, že mohol podať proti rozsudku, ktorý mu bol riadne doručený, odvolanie“. Aj v prejednávanej veci žalovaná vo svojom riadnom opravnom prostriedku využila možnosť uplatniť svoj vplyv na konanie, a to vyjadrením sa k vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie. Ohľadne aktuálne tvrdených procesných vád namietaných v dovolaní však odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP ani len neuplatnila a nevyužila právo reagovať na tvrdený nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie.

18. Dovolací súd na uvedenom základe dospel k záveru, že žalovaná neopodstatnene namieta nesprávny procesný postup súdov nižších inštancií, ktorý jej mal znemožniť uskutočňovanie procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia nevyplýva. Dovolací súd preto dovolanie žalobcu odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

19. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.